

ببرهای کاغذی و اژدها^(۱) مقوايسی

نوشته دکتر احمد سيف

کسره جنوبی و مالزی و اندونزی... انتخاب
دشواری نیست! هست؟

ولی نزدیک به دو سال، فقط اندکی کمتر از
دو سال، از این هیاهو برای هیچ گذشته است. حتی
بانک جهانی و بانک‌های غربی، یعنی این
سوداگران عمدۀ فقر گستری، نیز متقدّم شده‌اند
که شفافیت نظام حکومتی اگر برای رفاه حکومتی

کافی نباشد، برای آن حتی و ضروری است.

پس از دو دهه رشد اقتصادی افسانه‌ای،
شمارۀ روزافزونی از جمیعت این «ببرها و
اژدهاها» به زشت‌ترین صورت ممکن با
واقعیت‌ها روپرتو می‌شوند. خانه‌های رویایی شان
نیمه تمام مانده است. اتومبیل‌ها یشان را
طلبکاران به ازای طلب می‌برند. سهام
شرکت‌هایی که همه زندگی شان را در آن

بی‌شباهت نبود. که گاه نیز آدم به یاد فرمایشات
شاه در سال‌های واپسین حکومت خود کامه‌اش
می‌افتاد. آنچه اساس این الگوی دل‌جسب و موفق
را می‌ساخت در کنار «اتحادیه‌های کارگری
زرد» ناتوان و بله قربان‌گو، حکومتی تمام خواه و
یکه سalar و طبیعتاً سرکوبگر و از نظر روانی بیمار،
و «اقتصادی براساس اصول بازار» قرار
داشت. دموکراسی و آزادی و حکومتی پاسخ‌گو و
مسئول در برابر اکثریت مردم از نظر اقتصادی
«غیراقتصادی» اعلام شد. کم نبودند محققانی
که از اوضاع برجسته دانشگاهی اعلام کرده بودند
که دموکراسی و رفاه اقتصادی با هم جمع شدنی
نیستند. بازتاب این دیدگاه‌های عقب مانده و عهد
دقیانویسی به جامعه از نظر اقتصادی گرفتار مانیز،
رسید.

تا اواسط سال ۱۹۹۷ به هر کتاب فروشی که
سرمی‌زدید و یا در لابلای هر نشریه‌ای که ورق
می‌خورد، تحقیق و مقاله‌ای وجود داشت در باره
«معجزات» اقتصادی کشورهای آسیای جنوب
شرقی که نرخ رشدشان «باورنکردنی» بود و به
«محفوظ و ریشه‌کن کردن بیکاری و فقر» نیز
توفيق یافته بودند. به نظر همه چیز راست می‌آمد.
آنچه به نظر چشمگیر می‌آمد، این که شماری
از این کشورها به صورت واردکنندگان کارگر درآمده
بودند. آن هم در عصر و زمانه‌ای که نه فقط
کشورهایی چون ایران در کنار دلارهای بادآورده
نقی به صدور کارگر ارزان دست زده بودند، بلکه با
همه بدبازی‌های اماری برای کمتر از واقع نشان
دادن بی‌کاری و فقر، کشورهای عمدۀ سرمایه
سالاری نیز با گسترش بی‌کاری و فقر خصلت
بندی می‌شدند. اگر محققان دانشگاهی درباره
«صعود آسیایی»، «غول‌های آسیایی» تحقیق
و پژوهش می‌کردند، بانک جهانی نیز به مدد
گروهی از برجسته‌ترین کارشناسان خویش در باره
«معجزات اقتصادی شرق آسیا» قلمفرسایی
می‌کرد و بانک توسعه آسیایی نیز از «ظلهور
آسیا»^(۲) سخن می‌گفت. تا می‌توانستند گفتن و
نوشتند و با تبلیغات کر کننده در بوق‌های تبلیغاتی
دمیدند. قرن بعدی را «قرن آسیایی» نامیدند که
قرار بود اقتصاد جهان در سلطۀ همین «ببرها» و
«اژدهاها» قرار گیرد.

از شیوه‌های «ویژه اداره آسیایی» سخن
گفتند، یعنی «درستکاری»، «سخت‌گوشی» و
«ارزش‌های خانوادگی پایدار» که بیشتر به
سازگوبی «اخلاقیات کاری پرووتستانی»

با شروع بحران اقتصادی، رفاه کاذبی که نصب مردم کشورهای جنوب شرقی آسیا شده بود رخت
بر بیست و جای آن را بی‌کاری و فقر فراگرفت.

گفتند به هندوستان بنگرید و بعد به سرمایه‌گذاری کرده بودند به لعنت یا مفت

سیاسی» چشم پوشی کنید، ما «سیرکردن شکم شما را تضمین می‌کنیم». به اتوریته احترام بگذارید، برای بزرگترها حرمت قائل شوید و بپروان بکن و نیرس رهبران باشید، همه چیز روبراه خواهد شود. تا اواسط سال ۱۹۹۷، به نظر مرسید که آن «الگوی کم یاب» را یافته بودند که اتفاقاً چنین دست‌آوردهایی نیز دارد. فروشگاهها ایشانه از اجناس بود، مرکز خرید که بیشتر و بیشتر ظاهری آمریکایی داشتند، با شرایط مناسب به این رویای طبقه متوسط شدن اکثربت جمعیت تحقق می‌بخشید. «رویای آمریکایی» داشتن اتومبیل، ماشین رختشویی... دیگر رویا به نظر نمی‌آمد. تولیدکنندگان غربی از امکان بالقوه فروش دهها هزار اتومبیل، میلیون‌ها شلوار چین، میلیاردها دلار عطر و ادوكلن به بزرگترین بازار مصرفی بالقوه جهان سر از پا نمی‌شناخند. علاوه بر صندوق بین‌المللی پول و بانک جهانی،

اندوزیایی چینی تبار، «هرچه هست توطنه سفیدها و کلیمی هاست تا از صعود سرمایه چینی جلوگیری کنند». یعنی، بسیار از زیر ضرب بدر بردن حکومت فاسد و خودکامه ژنرال سوہارتونه که به وارسی گوشه‌هایی از آن خواهم رسید. در مالزی که با حکومت خودکامه و تمام خواه مهاتیر اداره می‌شود، بازار توطئه‌پردازی و توطئه‌پنداری از دیگر مناطق پر رونق‌تر است. دولت برای جلوگیری از امواج توطئه‌جنی اشتراک نشریات خارجی را برای شهر و ندان ممنوع کرده است. ولی تنها کمتر از دو سال پیش گفتند و نوشتد که آنچه در جنوب شرقی آسیا به وجود آمده است ترکیبی است از کینز، لینین و میلتون فریدمن و آن را نظام ارزش «آسیایی» نامیدند. از «قرارداد اجتماعی بدیعی» سخن گفته شد که به گفته رهبران مستبد و خودکامه «شما از حق و حقوق

نمی‌ازنده، هزینه خرید هفتگی و ماهانه با سقوط ادامه دار ارزش پول محلی بیشتر و بیشتر می‌شود. «مشاغل دائمی» دیگر دائمی نیستند و امکان استغلال هر روزه کمتر می‌شود. مغازه‌ها و فروشگاهها حراج‌های قبل از تعطیلی دارند ولی کمتر کسی برای خرید پولی در بساط دارد. در عین حال، از گوشه و کنار مملکت، طلب جمیع کن‌های خشونت سالار، درهای منازل را با تبر و چکش از پاشنه در می‌آورند و دار و ندار بدھکاران را به ازای طلب‌ها می‌برند. فریاد رسی نیز نیست. اکثریت مردم این کشورها، خون سوختگانی را می‌مانند که بر تلی از خاکستر نشسته‌اند.... از آن خوش خیالی‌ها اثر و نشانه‌ای نیست. ناتوان از درک آنچه که بر آنها گذشته است و مسؤولیت گریز در برابر آنچه که برآنها گذشته است، بازار توطئه‌پردازی و توطئه‌پنداری رونق گرفته است. به گفته یک تاجر ورشکسته

کارنیلیا

کارنیلیا

mira VIDEO DC30

mira VIDEO DC30 plus

mira VIDEO DC30

6X

۱۷۰۸۷۹۶

بنیاد هریتج و فوروم اقتصاد جهانی نیز زبان به تحسین توان «رقابتی» این ببرها و اژدهاها گشودند. آمارهای منتشره از سوی این سازمان‌ها در یکی دو سال آخر، چین «کمونیست» را در ضدر این ببرها و اژدهاها قرار داد. مطبوعات داخلی خود ما نیز از گزند این تبلیغات در امان نماند. بخشی از مباحث مطروحه که نویسنده شرمسار این سطور نیز به سهم خویش در آن مسؤولیت دارد، این بود که از کدام یک از ببرها و اژدهاها باید «نمونه‌برداری و تقلید» کنیم؟

پایان خوش باوری‌ها

ولی این «معجزه اقتصادی» گرفتار یک خطای اساسی بود. و آن خطای اساسی نیز چیزی غیر از گوهر و جان مایه این الگو، یعنی، نگرش «ابوی، همه چیز را می‌داند»^(۳) نبود. این ببرها و اژدهاهای سرمایه سالاری که به ادعای شماری از مبلغان و مدافعان «خصوصی سوسیالیستی» نیز یافته بودند می‌خواستند هم از «منافع» بازارهای باز و انعطاف‌پذیر سرمایه پرهامد شوند و هم از «نرخ ارز و نرخ بهره ثابت» و چنین معجونی با ماهیت سرمایه‌ای که آزاد و رها باشد، تنافی حل ناشدنی دارد. ظاهراً آنقدر ناراستی به خورد جهان داده بودند که خودشان نیز باورشان شده بود که به راستی به معجزه توانگر شده‌اند. ولی این جشن پایکوبی و سرور در ژوئیه ۱۹۹۷ یعنی کمتر از دو سال پیش، به ناگهان به پایان رسید.

وقتی اولین علائم نابسامانی ظاهر شد، بانکداران انگار به ناگهان دریافتند که شرکت‌ها، و به تعاقب آن این ببرها و اژدهاها بسی بیشتر از آنچه درآمد صادراتی دارند، به بانکداران بدھکارند. و وقتی اولین علائم شک در توان این بدھکاران برای بازپرداخت بدھی‌ها ظاهر شد، طلبکاران خواستار پرداخت بدھی‌ها شدند. براساس برآورد پژادومنا رانا، اقتصاددان ارشد بانک توسعه آسیایی ۵ کشور اندونزی، مالزی، تایلند، فیلیپین و کره جنوبی در ۱۹۹۷ با ۱۲ میلیارد دلار کسری سرمایه

(فرار سرمایه از کشور) روبرو شدند درحالی که در ۱۹۹۶، خالص سرمایه وارداتی به این کشورها ۹۷ میلیارد دلار بود. به سخن دیگر، جایگزین شدن ۹۷ میلیارد دلار سرمایه وارداتی با ۱۲ میلیارد دلار سرمایه فراری، یعنی ۱۰۹ میلیارد دلار، که برابر با ۱۱ درصد از تولید ناخالص داخلی این کشورها بود. اگر از پی‌آمدهای به هم افزاینده فرار این مبلغ عظیم سرمایه چشم‌پوشی کنیم، حداقل اثرب

**حکومت‌هایی که نه هیچ
کنترل دموکراتیکی
پاسخگو نبودند، در
سرايطة قادر شفاقت
به عظیم‌ترین صورت
مکن «حساب
رسازی» کردند
تحقیقات انحصار شده
در دانشگاه اندونزی
خودشان می‌دهد که در
طول سال‌های «رشد
جذش مکبیر» اقامت
کروتنند مه زیان
اکثریت هسته‌های غنی‌تر
شده بودند.**

ظرفیت تولیدی مازاد در صنایع سیمان، اتوموبیل، کامپیوتر... کل منطقه را به صورت یک برهوت اقتصادی درآورد. یکی از اولین پی‌آمدهایش، دگرگون شدن ماهیت «قرارداد اجتماعی آسیایی» بود و عیان ترین نمونه‌اش دراندونزی پیش آمد. کشوری که در زیر بار بختک دیکتاتوری ۳۲ ساله سوهارتوب دستخوش مدرنیسمی مبتل شده بود، بعنه بزرگ‌کاری در سطح، وقتی که اساس جامعه نه فقط همچنان عهد دفیانوسی باقی می‌ماند که ناهنجارتر می‌شود. همه نفرت‌های نژادی پنهان شده در زیر خاکستر مدرنیسم مبتل سوهارتوبی سربرآورند. ثروتمندان چینی تبار اندونزیایی که به دوره حمله‌های نژادی قرار گرفتند. پس از اولین هدف حمله‌های نژادی قرار گرفتند. پس از سقوط سوهارتوب، فروشگاههای معروف گلودوک (که عمدتاً در مالکیت چینی تبارها بود) غارت شدند. به نزدیک به ۲۰۰ زن چینی تبار تجاوز کردند. شرکت‌هایی که در مالکیت خانواده سوهارتوب بود نیز از خشم مردم در امان نماند. ابعاد خشونت گسترش یافت و به دیگر مناطق رسید. حمله‌های نژادی بیشتر و بیشتر شد.

این کشورها که در سال‌های «رونق و شکوه» به داشتن مازاد بودجه و نداشتن یک برنامه «تبليی آفرین» رفاه اجتماعی افتخار می‌کردند، به ناگهان با وضعیت نویی روبرو شدند. کار به جایی رسید که بانک جهانی و صندوق بین‌المللی بول نیز بر وجود همین برنامه‌های «تبليی آفرین» اصرار می‌ورزند، ولی افسوس، در حال حاضر برای راهاندازی شان بودجه‌ای در بساط نیست. در تایلند، بانک توسعه آسیایی برای ایجاد یک حداقل امنیت اجتماعی یک میلیارد دلار تخصیص داده است، ولی این مقدار تنها می‌تواند این حداقل ناکافی را برای ۳۰۰ هزار تن، یعنی یک تن از ده تنی که بی‌کار شده‌اند تأمین کند. در اندونزی، برنامه مشابهی برای تضمین آموزش ابتدایی کودکان، تنها برای حفظ درصد بسیار ناچیزی از کسانی که مستمند شده‌اند، کفایت می‌کند.

و اما چه شد که ببرها و ازدهاهای اقتصادی به صورت ببرهای کاغذی و ازدهاهای مقواوی درآمدند؟

- در این کارزار عقیدتی و نظری که برجهان حاکم بود و هنوز با وجود سقوط و فروپاشی سوری سایق به شکل دیگری ادامه دارد، بسندباری‌های آماری دولتها و برنامه‌های جاه طلبانه و غیرواقع‌بینانه‌شان به عنوان واقعیت‌های انکارناپذیر پذیرفته شد. آمارهای دست و پاگیر از سوی دولتها و سازمان‌های بین‌المللی تخطیه شدند. براساس آنچه که قرار بود اتفاق افتاده باشد، آینده‌نگری‌های مسخره‌ای به عمل آمد که به گوشهای از آن خواهیم رسید. اگر به ساده کردن این مجموعه دل‌گیر مجاز باشیم، حکومت‌هایی که به هیچ کنترل دموکراتیکی پاسخگو نبودند، در شرایط فاقد شفافیت به

عظیم‌ترین صورت ممکن «حساب سازی» کردند. در پاسخ هر کس که سخن دیگری گفت، گفتند که این ببرها و ازدهاهای شیوه اداره خاص خود را دارند که با معیارهای دیگران جور در نمی‌آید. کار به جایی رسید که حتی به گفته رئیس مدرسه بازرگانی دانشگاه ملی سنگاپور در آسیا: «مهمن نیست چه می‌دانی، مهم این است که چه کسی را می‌شناسی»^(۴) آنچه با معیارها جور درنمی‌آمد، ولی واقعیت‌ها و ادعاهای بود.

در بسیاری از این تحلیل‌های به اصطلاح علمی گفته شد که - برای نمونه - اگر اندونزی در ۲۰ سال گذشته نرخ رشدی معادل ۸ درصد در سال داشته است، در ۲۰ سال آینده نیز حداقل همین نرخ رشد را خواهد داشت. وقتی اقتصاددانان لیبرال امثال پروفسور گروگمن «توان رقابتی» کشورهای آسیایی را به عنوان وجهی از

شرکت ایران بهداشت

عرضه گنده گام‌لرین مجموعه تجهیزات
و وسائل درمانی‌های قلب و عروق

ابه کار بستن توصیه‌های ساده زیر زمینه ابتلا به بیماری‌های
لبی را کاهش دهید و سلامتی خود را تضمین کنید:

عدم استعمال دخانیات

فزایش فعالیتهای بدنی و ورزش

کاهش فشارهای عصبی

نفذه مناسب

کاهش استفاده از چربی‌های حیوانی

افزایش مصرف سبزیجات و مواد گیاهی

کنترل فشار خون

زنگی سالم قلاب سالم

Tigers", "After the Fire", "Secrets and Lies", "Cooking the Books"

و همچنین: "Trial by Ordeal" هر ۵ مقاله در نشریه: Index on Censorship, Vol.28, May 1999 چاپ شده‌اند.

۲- همه آنچه در «آمده است عنوان کتابها و پژوهش‌هایی است که درباره اقتصاد جنوب شرقی آسیاده سال گذشته چاپ شد.

۳- عبارت آمده در متن را به ازای این عبارت انگلیسی گذاشتم.

"Father-Knows best" Policy

"In Asia, What matters is not know-how, but know-who"

هدب نیست توجه خوانندگان را جلب کنم که ۷ سال پیش از آغاز بحران، یعنی در ۱۹۹۰ استاد والدن بیو: کتاب درخشناس را تحت «ازدهاهای مریض: اقتصادهای معجزه‌آسای آسیایی در بحران» نوشته. ولی فقط یک سال پس از سقوط دیوار برلین و مستی و سرمی‌تی سرمایه‌سالاران و حامیان «مدرن» و «پس‌امده» «این نظام، چه کسی حوصله‌ثیند حرفاًی تکراری «جب اندیشان» را داشت؟

و شواهد را نادیده گرفتند تا به «حیثیت اقتصادی» نظام مورد حمایتشان لطمہ‌ای وارد نیاید.

به تعبیری، تصویر جذابی که از سوی بانک جهانی و بانک توسعه آسیایی ارائه می‌شد، به واقع خبر از فرارسیدن صحیح‌دمی می‌داد که‌ای دریغ، کاذب از آب درآمد. متأثر از این داستان‌سازی‌ها،

بانک‌های بین‌المللی میلیاردها دلار سرمایه به صورت‌های گوناگون به اندونزی و دیگر ببرها و اردهاها سرازیر کردند. در مورد اندونزی، وقتی روپیه سقوط کرد، این بانک‌ها - عمدتاً بانک‌های

آلمانی و ژاپنی - به اندونزی بی‌علاقه شدند. ولی راستی این است که این بانک‌ها در آزمون معروف «می‌فروشان» ناموفق مانده بودند. روایت است

که وقتی یک مشتری مست تلوتوخوران، گیلاس دیگری می‌طلبد، این مسؤولیت می‌فروش است که به خاطر امنیت جاده‌ها و امنیت آن که مست

۱۹۹۳، در چین کل سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی فقط ۴ میلیارد دلار بود ولی ارقام دولتی مقدارش

۸۲ میلیارد دلار ثبت کرده بود. ناگفته روشن است که تکرار طوطی‌وار ۸۲ میلیارد دلار سرمایه تازه از سوی استادان و محققان دانشگاهی و سازمان‌های بین‌المللی با بازار چه‌ها که نمی‌کند؟

- معیارهای ناکافی حقیقت‌گویی. برای مثال تا ۱۹۹۷ به صورت باور همگانی درآمده بود که اندونزی - یکی از این شبه ببرها - با ۲۰۰ میلیون جمعیت فقط ۹۴ میلیارد دلار بدھی خارجی دارد.

ولی در پایان ۱۹۹۸ روشن شد که شرکت‌های اندونزی‌بای نیز ۶۲ میلیارد دلار به بانک‌های خارجی بدھی دارند. سوداگران ارز وقتی اعتماد خود را از دست دادند که دریافتند وزارت دارایی‌اندونزی از مقدار بدھی خارجی شرکت‌ها اطلاعی ندارد. پس از آن بود که اکثر ناظران، بدھی خارجی اندونزی را حداقل ۱۴۰ میلیارد دلار می‌دانند.

- تخطه‌های امارهای نامطلوب. آمارهایی که با این داستان‌های جذاب جور در نمی‌آمد، تخطه شدند. وقتی روزنامه‌نگاران در صحبت ارقام دولتی بدھی خارجی اندونزی شک کردند، آن‌ها را به تعماشی آسمان‌خراش‌های شیشه‌ای جاکارتا برداشتند.

بانک جهانی با غرور از دست اوردهای اقتصادی سخن گفت و به کاهش نابرابری‌ها بالید. در حالی که تحقیقات انجام گرفته در دانشگاه اندونزی نشان می‌دهد که در طول سال‌های «رشد چشمگیر» اقلیت ثروتمند به زبان اکثربت مستمند، غنی‌تر شده بودند. ۶۴ درصد شرکت‌های بازرگانی و ۸۰ درصد شرکت‌های بزرگ در مالکیت ۳ تا ۳/۵ درصد جمعیت است.

- بالاخره از نقش بانک جهانی و صندوق بین‌المللی پول نمی‌توان و نباید غفلت کرد. به گفته «مارکوس بروجلی» که برای وال استریت جورنال قلم می‌زند، این سازمان‌ها در همه آن سال‌ها می‌دانستند که کمک‌های بانک جهانی به اندونزی نمی‌رسد بلکه سیاست مداران فاسد، به خصوص سوھارتو و خانواده کشیرالعدة او، این وجوده را به خارج از کشور منتقل می‌کنند ولی همه اسناد

شرکت خدمات مسافرت هوایی هرغاب

قابل توجه مسافرین عازم - آمریکای جنوبی
امکان سفر به کوبا با بلیط‌های ارزان قیمت مانند
تهیه ارزان‌ترین بلیط‌تایلند - ۳۵ هزار تومان
بلیط ارزان قیمت اروپا - آمریکای شمالی
تایلند و کره ۸۸۸ هزار تومان

۳۳٪ تخفیف به افرادی ۶۰ سال
در مسیرهای نیویورک - شیکاگو
میامی - توکیو

تهران - خیابان فرشته - پلاک ۷۷ کد پستی ۱۵۵۰۰
تلفن: ۰۱-۷۸۷۴۷۷۸۷ فاکس: ۰۲۱-۷۸۷۴۷۷۸۷

بن نوشت‌ها:

- ۱- این نوشتار براساس مقاله‌های زیر تنظیم شده است. منبع همه داده‌های آماری نیز این مقاله‌ها هستند.

Safil Tripathi: "Paper